

Declassified to Public  
06 September 2012



អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា  
Chambres Extraordinaires au sein  
des Tribunaux Cambodgiens

ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត  
Office of the Co-Investigating Judges  
Bureau des Co-juges d'instruction  
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ  
Criminal Case File /Dossier pénal  
លេខ/No: 002/14-08-2006  
លេខស៊ើបអង្កេត/Investigation/Instruction  
លេខ/No: 001/18-07-2007-ECCC-OCIJ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា  
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ  
Royaume du Cambodge  
Nation Religion Roi

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម  
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME  
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date/Date de certification):  
..... 24 / 07 / 2008 .....

កំណត់ហេតុនៃការសួរចម្លើយ  
Written Record of Interview of Charged Person  
Procès-verbal d'interrogatoire

ឯកសារដើម  
ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL  
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួល (Date of receipt/Date de reception):  
..... 23 / 07 / 2008 .....

ឆ្នាំពីរពាន់ប្រាំបី ខែមករា ថ្ងៃទីម្ភៃមួយ នៅវេលាម៉ោងប្រាំបួននិងដប់នាទី  
យើង យូ ប៊ុនឡុង និង Marcel Lemonde ជាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ  
ដោយមានលោក ហាម ហ៊ុល និង លោក លី ច័ន្ទតុលា ជាក្រឡាបញ្ជីអមផង  
បានឃើញច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤  
បានឃើញវិធាន ៥៨ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ  
ដោយមានវត្តមានរបស់ អ៊ូច ចាន់ណូរ៉ា និង តាន់ហ៊ាង ដាវ៉ាណូ ជាអ្នកបកប្រែនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញដែលបានស្ងប់  
រួចហើយ។

ជនត្រូវចោទដែលមានអត្តសញ្ញាណដូចខាងក្រោម បានចូលខ្លួននៅចំពោះមុខយើង:  
ឈ្មោះកាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ភេទ ប្រុស កើតថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៤២។  
ត្រូវដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យពី បទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និង ការរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរនៃអនុសញ្ញា  
ទីក្រុងហ្សឺណែវចុះថ្ងៃទី ១២ សីហា ឆ្នាំ ១៩៤៨

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានទីតាំងស្ថិតនៅ ផ្លូវជាតិលេខ៤ សង្កាត់ ចោមចៅ ខណ្ឌ ដង្កោ ក្រុង ភ្នំពេញ ប្រអប់សំបុត្រលេខ៧១  
ទូរស័ព្ទលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩១៤ ទូរសារលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩៤១។  
Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia, National Road 4, Choam Chao, Dangkoa Phnom Penh  
Mail Po Box 71, Phnom Penh Tel:+855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.  
Chambres extraordinaires au sein des tribunaux cambodgiens, Route nationale 4, Choam Chao, Dangkoa, Phnom Penh  
Boite postale 71, Phnom Penh. Tel: +855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.

Handwritten signatures and stamps at the bottom of the page.

បទល្មើសដែលមានចែង និង ផ្ដន្ទាទោស តាមមាត្រា ៥ មាត្រា ៦ មាត្រា ២៩ (ថ្មី) និង មាត្រា ៣៩ (ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពី ការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤។

ច្បាប់ដើមនៃកំណត់ហេតុនេះ ត្រូវបានសរសេរជាភាសាខ្មែរ។

សហព្រះរាជអាជ្ញានៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ លោក Robert Petit និង អ្នកស្រី ជា លាង ដែលត្រូវបានជូនដំណឹង ត្រឹមត្រូវរួចហើយអំពីការសួរចម្លើយនេះ នៅក្នុងលិខិតជូនដំណឹង ចុះថ្ងៃទី ៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨ ៖

- អ្នកស្រី ជា លាង ត្រូវបានតំណាងដោយលោក យ៉េត ថវិយា សហព្រះរាជអាជ្ញារង។
- លោក Robert Petit ត្រូវបានតំណាងដោយលោក Alex Bates, ជំនួយការជាន់ខ្ពស់របស់ សហព្រះរាជអាជ្ញា។

លោកមេធាវី ការ សារុត្ត និង Francois Roux សហមេធាវីរបស់ជនត្រូវចោទត្រូវបានកោះអញ្ជើញ នៅក្នុងដីកាកោះ អញ្ជើញចុះថ្ងៃទី៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨ និង មានលទ្ធភាពបានពិនិត្យសំណុំរឿងតាំងពីពេលនោះមក មានវត្តមាន ទាំងពីរនាក់។

**ការសួរចម្លើយ**  
**សួរ-ឆ្លើយ:**

សំណួររបស់លោកសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត YBL: តើលោកនៅចាំបានទេថាកាលពីថ្ងៃទី៤ ទី៥ និង ទី៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩៩ លោកត្រូវបានសម្ភាសន៍ដោយអ្នកកាសែត និង ដោយអ្នកតំណាងរបស់UNHCHR (ឧត្តមស្នងការនៃ អង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស) ?

កំណត់សម្គាល់របស់មេធាវី Francois Roux: មុននឹងកូនក្តីរបស់ខ្ញុំឆ្លើយទៅនឹងសំណួរនេះ ខ្ញុំសុំឱ្យកត់ត្រានៅក្នុងកំណត់ ហេតុនេះនូវការរក្សាសិទ្ធិមួយចំនួនទាក់ទងនឹងឯកសារទាំងនោះ។ ការរក្សាសិទ្ធិនេះ មាន២ប្រភេទ: ទី១ លោកខុច មិនមែនត្រូវបានសម្ភាសន៍តែដោយអ្នកកាសែតនោះទេ ប៉ុន្តែ ដោយអ្នកតំណាងនៃអង្គការសហប្រជាជាតិផងដែរ ដែល អ្នកតំណាងនេះ គួរតែបានរំលឹកគាត់ឱ្យដឹងអំពីសិទ្ធិក្នុងការនៅស្ងៀមមិនឆ្លើយ ប៉ុន្តែ គេមិនបានធ្វើវាទេ។ ទី២ វាមាន ភាពច្រឡំបំផុតចូលគ្នាទាក់ទងនឹងការបកប្រែខុសគ្នាជាច្រើននៃការសម្ភាសន៍នេះដែលត្រូវបានដាក់នៅក្នុងសំណុំរឿង។ មេធាវីការពារក្តី សុំឱ្យផ្តល់កាសែតថតចម្លងមួយច្បាប់ដល់យើង។ ការរក្សាសិទ្ធិទាំងនេះត្រូវបានកត់ត្រារួចហើយ ដូច្នេះ កូនក្តីរបស់ខ្ញុំអាចឆ្លើយទៅនឹងសំណួរនេះបាន។



អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានទីតាំងស្ថិតនៅ ផ្លូវជាតិលេខ៤ សង្កាត់ ចោមចៅ ខណ្ឌ ដង្កោ ក្រុង ភ្នំពេញ ប្រអប់សំបុត្រលេខ៧១  
ទូរស័ព្ទលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩១៤ ទូរសារលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩៤១  
Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia, National Road 4, Choam Chao, Dangkoa Phnom Penh  
Mail Po Box 71, Phnom Penh Tel:+855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.  
Chambres extraordinaires au sein des tribunaux cambodgiens, Route nationale 4, Choam Chao, Dangkoa, Phnom Penh  
Boite postale 71, Phnom Penh. Tel: +855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.

*(Handwritten signatures and marks)*

**សំណួរលោក ML:** តើលោកអាចបញ្ជាក់បានទេថាតើនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌណាការសម្ភាសន៍នេះត្រូវបានធ្វើឡើង? តើនរណាខ្លះមានវត្តមាននៅពេលនោះ តើធ្វើនៅទីកន្លែងណា ហើយ តើនៅថ្ងៃខែឆ្នាំណា?

**ឆ្លើយ:** កិច្ចសម្ភាសន៍នេះបានធ្វើឡើងពីថ្ងៃទី៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ ១៩៩៩ ដល់ថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩៩ (កាលបរិច្ឆេទថ្ងៃទី៤ ទី៥ និង ទី៦ ខែឧសភា ដែលមាននៅក្នុងឯកសារសំណុំរឿង គឺមិនត្រឹមត្រូវនោះទេ) នៅសណ្ឋាគារមនោរម្យក្រុងបាត់ដំបង។ ខ្ញុំសុំបញ្ជាក់ថាខ្ញុំមិនចង់ឱ្យប្រើពាក្យសម្ភាសន៍ទេ ពីព្រោះខ្ញុំត្រូវបានសួរចម្លើយដោយអ្នកតំណាងរបស់UNHCHR ដែលមានបញ្ជីនៃសំណួរសម្រាប់សួរខ្ញុំតែម្តង។ ពីដំបូងខ្ញុំបានបដិសេធមិនឆ្លើយ ប៉ុន្តែពួកគេបានប្រាប់ខ្ញុំថាពួកគេមានអំណត្តិពីអង្គការសហប្រជាជាតិ ដូច្នោះ ពួកគេមានសិទ្ធិសួរសំណួរខ្ញុំ។ ពួកគេចង់ឱ្យមានការថតសម្លេងនិងរូបភាព ប៉ុន្តែ ខ្ញុំបានបដិសេធមិនឱ្យថតជាវីដេអូទេ។ អ្នកដែលមានវត្តមាន មានដូចតទៅ: ទី១ Christophe Peschoux ជាអនុរបស់ Thomas Hammberg ដែលជាអ្នកតំណាងរបស់ UNHCHR ទី២ Ruth Hugo ទទួលបន្ទុក UNHCHR នៅបាត់ដំបង ទី៣ ហេង ហាំខេង ជាអ្នកបកប្រែ ទី៤ អ្នកកាសែត Nate Thayer ទី៥ លោកឱពុក Bernard ជាបុព្វជិតសាសនាកាតូលិកដែលមានវត្តមានដើម្បីជួយខ្ញុំផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ។ អ្នកដែលសួរសំណួរមានតែមួយនាក់ទេ គឺលោក Christophe Peschoux។

**សំណួរលោកML:** តើលោកមានជួបអ្នកកាសែត Nate Thayer និង Nic Dunlop ដាច់ដោយឡែកពីគ្នាឬទេ?

**ឆ្លើយ:** តាមពិតទៅខ្ញុំបានជួបអ្នកកាសែតទាំងនេះ ពីមុនមក ក្នុងរយៈពេលខ្លីបំផុត។ ជាដំបូង NIC Dunlop បានមកជួបខ្ញុំ រវាងថ្ងៃទី១០ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៩៩ នៅភូមិអូរទទឹម ឃុំតាសាញ ស្រុកសំឡូត។ គាត់ បានថតរូបខ្ញុំ បន្ទាប់មកគាត់បានត្រឡប់មកជួបខ្ញុំម្តងទៀត នា១៥ថ្ងៃក្រោយមក។ គាត់បានសួរអ្នកភូមិទាក់ទងនឹងរឿងខ្ញុំ។ លោកនៅក្រុម បានសួរខ្ញុំថាតើខ្ញុំបានអានសៀវភៅ Nic Dunlop ដែលមានចំណងជើងថា The Lost Executioner។ តាមពិតទៅ ខ្ញុំបានអានវារួចហើយ។ ខ្ញុំនឹងផ្តល់ឱ្យលោកនៅក្រុមនូវការកត់សម្គាល់លាយលក្ខណ៍អក្សររបស់ខ្ញុំអំពីរបៀបដែលអ្នកកាសែតនេះបានពិពណ៌នាអំពីជំនួបរវាងខ្ញុំនិងគាត់។ ខ្ញុំសុំបញ្ជាក់ថា ខ្ញុំបានណែនាំខ្លួនខ្ញុំទៅលោក NIC Dunlop ក្រោមឈ្មោះ ហង់ ពិន (ជាឈ្មោះហៅក្រៅ ជាផ្លូវការ ដែលខ្ញុំប្រើពេលខ្ញុំត្រឡប់ពីប្រទេសចិននៅខែកក្កដា ១៩៨៨) ពីព្រោះ ខ្ញុំចង់លាក់អត្តសញ្ញាណរបស់ខ្ញុំចំពោះអ្នកដែលមកពីខាងក្រៅ។ ប៉ុន្តែ ខ្ញុំសុំបញ្ជាក់ថាចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៨០ មក អ្នកនៅសំឡូតទាំងអស់ស្គាល់ខ្ញុំក្រោមឈ្មោះ ឌុច រួមទាំងក្មេងៗផងដែរ។

**សំណួរលោក ML:** តើលោកមិនដែលជួបNic Dunlop និង Nate Thayer រួមគ្នាទេឬ?

**ឆ្លើយ:** ខ្ញុំចាំមិនច្បាស់ទេ។ អ្វីដែលខ្ញុំដឹងគឺ ការជួបមួយដង មិនលើសពី២០នាទីទេ។ Nic Dunlop បានថតតែរូបទេ។ ចំណែកឯ Nate Thayer វិញ គាត់បានសួរសំណួរ តិចតួចទេនាពេលជួបលើកទីមួយ ប៉ុន្តែ បានសួរច្រើន នាពេលជួបលើកទី២នៅខ្ញុំនៅសំឡូត។ គាត់បានមកជាមួយ Christophe Peschoux គឺប្រហែលជា៤ថ្ងៃមុនការជួបរបស់យើងនៅសណ្ឋាគារនៅបាត់ដំបង។ នាពេលជួបសម្ភាសន៍នោះ Christophe Peschoux មិនមានបញ្ជីនៃសំណួរនោះទេ

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានទីតាំងស្ថិតនៅ ផ្លូវជាតិលេខ៤ សង្កាត់ ចោមចៅ ខណ្ឌ ដង្កោ ក្រុង ភ្នំពេញ ប្រអប់សំបុត្រលេខ៧១  
ទូរស័ព្ទលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩១៤ ទូរសារលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩៤១។  
Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia, National Road 4, Choam Chao, Dangkoa Phnom Penh  
Mail Po Box 71, Phnom Penh Tel:+855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.  
Chambres extraordinaires au sein des tribunaux cambodgiens, Route nationale 4, Choam Chao, Dangkoa, Phnom Penh  
Boite postale 71, Phnom Penh. Tel: +855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.

3

ហើយ កិច្ចសម្ភាសន៍នោះ មិនត្រូវបានថតយកសម្លេងទេ តាមដែលខ្ញុំដឹង។ Ruth Hugo ដែលមាន វត្តមាន នាពេលនោះដែរនៅសំឡូត បានណាត់ជួបខ្ញុំនៅការិយាល័យរបស់គាត់នៅបាត់តំបង បន្ទាប់មកយើង បានចេញ ដំណើរទាំងអស់គ្នាទៅសណ្ឋាគារ។


**សំនួរលោក ML:** តើលោកអាចពន្យល់យើងអំពីលក្ខខណ្ឌនៃការចាប់ខ្លួនលោកបានទេ ហើយ តើចន្លោះពេល ដែលលោកត្រូវបានគេបង្ហាញមុខ និង ការចាប់ខ្លួនលោក តើលោកមានបានព្យាយាមទាក់ទងនរណាម្នាក់ដែលអាច ជួយលោកដែរឬទេ?

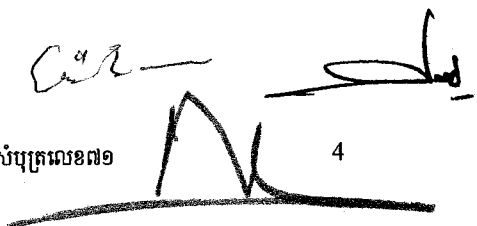
**ឆ្លើយ:** ខ្ញុំមិនបានទាក់ទងនរណាម្នាក់នោះទេ។ Thomas Hammaberg បានចេញសេចក្តីប្រកាសពិតមានមួយ ដែលបង្ហាញថាខ្ញុំត្រូវបានរកឃើញហើយ ហើយ បានស្នើសុំទៅអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាលឱ្យធានាសន្តិសុខដល់ខ្ញុំ។ ថ្ងៃទី៦ ខែឧសភា ខ្ញុំត្រូវបានកោះហៅដោយនគរបាលខេត្តបាត់តំបង (ខ្ញុំបានត្រឡប់ទៅសំឡូតវិញ មួយថ្ងៃមុន) ខ្ញុំបានចូលខ្លួន តាមការកោះហៅនោះ បន្ទាប់មកខ្ញុំត្រូវបានបញ្ជូនមកភ្នំពេញ។ ខ្ញុំសុំបញ្ជាក់ថា លោក Christophe Peschoux បានស្នើឱ្យខ្ញុំទៅជាប់គុកនៅប្រទេសបែលហ្សិក ហើយបានឱ្យខ្ញុំ ៥០ ដុល្លា ដើម្បីបង់ថ្លៃតាក់ស៊ីដើម្បីគេចខ្លួនទៅ ប្រទេសថៃ ដើម្បីឱ្យ Interpol រៀបចំបញ្ជូនខ្លួនខ្ញុំទៅប្រទេសបែលហ្សិក។ ខ្ញុំបានសួរគាត់ថាតើនរណាជាអ្នករ៉ាប់រង ការសួរសុខទុក្ខនៃក្រុមគ្រួសារខ្ញុំ ប៉ុន្តែ ដោយសារខ្ញុំមិនទទួលបានចម្លើយ ខ្ញុំបានបដិសេធសំណើរបស់គាត់។

**សំនួរលោក ML:** ត្រឡប់មកលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសម្ភាសន៍នាដើមខែឧសភា ១៩៩៩ នៅសណ្ឋាគារមនោរម្យ ខេត្តបាត់តំបងវិញ?

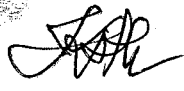
**ឆ្លើយ:** ខ្ញុំត្រូវបានសួររឿងរាល់ថ្ងៃ ពីម៉ោង ៧ ដល់ ម៉ោង១១ និង ពីម៉ោង ១៤ ដល់ ម៉ោង១៦ ចាប់ពីថ្ងៃទី៣០ ខែមេសា (ឬ ថ្ងៃទី១ ខែឧសភា?) រហូតដល់រសៀលថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា។ កិច្ចសម្ភាសន៍នេះ ធ្វើឡើងនៅសណ្ឋាគារដែលគេបាន ជួលឱ្យខ្ញុំ ហើយ រាល់ចំណាយរបស់ខ្ញុំ ត្រូវបានបង់ដោយ Christophe Peschoux។ សំនួរសួរដោយលោក Christophe Peschoux ជាភាសាបារាំង ត្រូវបានបកប្រែជាភាសាខ្មែរដោយអ្នកបកប្រែ ហើយ ខ្ញុំបានឆ្លើយសំនួរ ជាភាសាខ្មែរ ហើយអ្នកបកប្រែ បានបកប្រែជាភាសាបារាំង។ លោកចៅក្រមបានសុំឱ្យផ្តល់ឱ្យលោកចៅក្រម នូវកំណត់សម្គាល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សររបស់ខ្ញុំលើឯកសារទាំង២: T001 (ដែលមានចំណងជើងថា " ការសួរចម្លើយ កាំងហ្គេកអ៊ាវ ហៅឌុច ប្រធានមន្ទីរស២១ ថ្ងៃទី៤ ទី៥ ទី៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩៩ " ) និង T07 គឺ D9 (ដែលមានចំណងជើងថា កិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយឌុច)។ ខ្ញុំនឹងផ្តល់ជូនលោកចៅក្រមនូវការកត់សម្គាល់ជាលាយលក្ខណ៍ អក្សររបស់ខ្ញុំក្នុងពេលវេលាសមស្រប និង យ៉ាងយូររំលង នៅដើមខែកុម្ភៈ)។

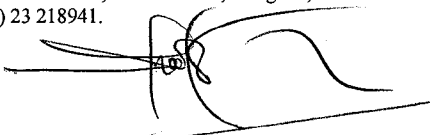
**លោកចៅក្រម YBL:** វាជាការគ្រប់គ្រាន់ហើយដោយលោកគ្រាន់តែបញ្ជាក់ប្រាប់យើងអំពីចំណុចទាំងឡាយណា ដែលលោកមិនយល់ស្របជាមួយអត្ថន័យនៃឯកសារនោះ។

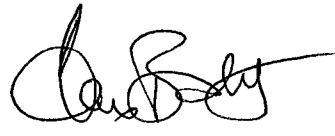
**ឆ្លើយ:** ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយអំពីចំណុចនេះ។ 



អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានទីតាំងស្ថិតនៅ ផ្លូវជាតិលេខ៤ សង្កាត់ ចោមចៅ ខណ្ឌ ដង្កោ ក្រុង ភ្នំពេញ ប្រអប់សំបុត្រលេខ៧១  
ទូរស័ព្ទលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩១៤ ទូរសារលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩៤១  
Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia, National Road 4, Choam Chao, Dangkoa Phnom Penh  
Mail Po Box 71, Phnom Penh Tel:+855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.  
Chambres extraordinaires au sein des tribunaux cambodgiens, Route nationale 4, Choam Chao, Dangkoa, Phnom Penh  
Boite postale 71, Phnom Penh. Tel: +855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.







**សំណួរលោក Alex Bates:** តើលោកបានឆ្លើយនឹងសំណួរដែលបានសួរមកលោក ដោយស្ម័គ្រចិត្តឬ? លោកបានលាក់អត្តសញ្ញាណរបស់លោកអស់២០ឆ្នាំមកហើយ តើមានមូលហេតុអ្វីដែលនាំឱ្យលោកឆ្លើយយ៉ាងលំអិតអំពីខ្លួនលោកនាពេលនោះ?

**ឆ្លើយ:** ទាក់ទងនឹងសំណួរទី១ ខ្ញុំមិនបានលាក់បាំងអ្វីទេជាមួយ Christophe Peschoux ហើយ ខ្ញុំបានឆ្លើយដោយស្ម័គ្រចិត្តទៅនឹងសំណួររបស់គាត់។ ទាក់ទងនឹងសំណួរទី២ ខ្ញុំសុំបញ្ជាក់ថា ខ្ញុំមិនដែលលាក់អត្តសញ្ញាណរបស់ខ្ញុំចំពោះប្រជាជនកម្ពុជាទេ ពួកគេដឹងថាខ្ញុំឈ្មោះ ឌុច ជាអតីតប្រធានស២១។ មុនការចាកចេញរបស់ខ្ញុំទៅកាន់ប្រទេសចិននៅឆ្នាំ១៩៨៦ សុនសេនបានបញ្ជាខ្ញុំឱ្យប្តូរឈ្មោះ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំបានប្រើឈ្មោះ ពិន ហើយ ខ្ញុំបានរក្សាទុកឈ្មោះនេះ ពេលខ្ញុំត្រឡប់មកពីប្រទេសចិន នៅឆ្នាំ ១៩៨៨ នៅពេលដែលខ្ញុំធ្វើការឱ្យសុនសេននៅ ក១៨។ ទាក់ទងនឹងហេតុផលដែលជំរុញឱ្យខ្ញុំនិយាយនៅឆ្នាំ ១៩៩៩ មានជាដំបូង គឺការណ៍ដែលគេមិនអាចមិននិយាយអំពីការពិតរបស់ស២១បាននោះទេ។ Nate Thayer បានពន្យល់ប្រាប់ខ្ញុំថាប៉ុលពត បដិសេធអត្តិភាពនៃស២១ ហើយថាស២១ គឺជាការប្រឌិតរបស់យួន ហើយ ខ្ញុំគិតថា ខ្ញុំត្រូវតែពន្យល់។ លោកចៅក្រមបានសួរខ្ញុំប្រសិនបើការវិវត្តរបស់ខ្ញុំនាក់ឡុងឆ្នាំ ១៩៩០ មានដើរតួនាទីសំខាន់នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចចិត្តនិយាយរបស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំត្រូវការពេលវេលាដើម្បីឆ្លើយនឹងសំណួរនេះ ហើយដែលខ្ញុំនឹងនិយាយលំអិតជាមួយនឹងអ្នកជំនាញនៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃកោសល្យវិច័យចិត្តសាស្ត្រដែលលោកចៅក្រមនឹងរៀបចំឡើង។

**សំណួរលោក Alex Bates:** ជនត្រូវចោទ ទើបបាននិយាយថាសុនសេន នៅតែជាប្រធានរបស់គាត់នៅឆ្នាំ ១៩៨៦។ ប៉ុន្តែ គាត់បានពន្យល់ពីមុនថា គាត់ប្តោលទោសអ្វីដែលបានកើតឡើងនៅស២១ ក្នុងនាមរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ តើជនត្រូវចោទ អាចពន្យល់បានយ៉ាងដូចម្តេច អំពីការណ៍ដែលថាឆ្នាំក្រោយមក គាត់នៅតែមិនបានផ្តាច់ទំនាក់ទំនងជាមួយមេដឹកនាំនៃរបបនោះ ជាអ្វីដែលបង្ហាញថាគាត់នៅតែសង្ឃឹមជានិច្ចអំពីជ័យជំនះរបស់ខ្មែរក្រហម?

**ឆ្លើយ:** ខ្ញុំសុំនិយាយថាខ្ញុំបានមកដល់សំឡូតនៅថ្ងៃទី៣០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៩ ហើយ ចាប់ពីពេលនោះមក ខ្ញុំ ហាក់ដូចជា ០ អ្នកទោសនៃរបបនោះ ៖ អញ្ចឹង គ្មាននរណាម្នាក់អាចចាកចេញពីសំឡូតបានទេ។ នៅឆ្នាំ១៩៨៥ ខ្ញុំទទួលបានបង្រៀន។ ថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៨៦ ខ្ញុំបានទៅដល់មន្ទីរ ក១៨ ហើយ សុនសេនបានបញ្ជូនខ្ញុំទៅប្រទេសចិននៅចុងខែតុលា ដើម្បីបង្រៀនភាសាខ្មែរដល់និស្សិតចិន។ ខ្ញុំបានទៅប្រទេសចិនសម្រាប់រយៈពេល២ឆ្នាំ ហើយ ខ្ញុំប្រើលិខិតឆ្លងដែនកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ ពេលដែលខ្ញុំនៅប្រទេសចិន ខ្ញុំស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសកុម្មុយនិស្ត និង លើសពីនេះទៀតខ្ញុំស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់ប្រពន្ធសុនសេន។ ដូច្នេះ មិនថានៅសំឡូតឬនៅប៉េកាំងទេ ខ្ញុំមិនគាំទ្ររបបខ្មែរក្រហមទេ ប៉ុន្តែ ខ្ញុំមិនអាចធ្វើផ្សេងពីនេះបានទេ។

**សំណួរលោក ML:** តើរហូតដល់ពេលណាដែលលោក ០ ជាអ្នកទោសនៃរបបនោះ ៖ ?

**ឆ្លើយ:** នៅឆ្នាំ ១៩៩២ ប៉ុលពតបានដាក់ឱ្យខ្ញុំទទួលបន្ទុកផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច នៅភូមិផ្តាំ ឃុំផ្តាំ ស្រុកថ្មពួក ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។ ដូច្នោះ ខ្ញុំដាច់ទំនាក់ទំនងជាមួយថ្នាក់លើរបស់ខ្ញុំ ប៉ុន្តែ ខ្ញុំស្ថិតនៅក្រោមការតាមដានរបស់លោកជានិច្ច។ តាមពិតទៅ ការដាច់ទំនាក់ទំនងមានបន្តិចម្តងៗ ទាហានខ្មែរក្រហមបានបែកជួរនិងបង្កើតម្តងៗនៅក្នុងការបន្តសង្គ្រាមនោះ។ ខ្ញុំបានក្លាយជាក្រុមប្រៀន ហើយ ខ្ញុំបានរកស៊ីទិញលក់ស្រូវ និងចិញ្ចឹមជ្រូក។ នៅថ្ងៃទី១១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៥ នៅផ្តាំ ខ្ញុំត្រូវបានចោរឃាត ហើយប្រពន្ធខ្ញុំត្រូវសម្លាប់។ ពីរបីខែក្រោយមក ប្អូនស្រីខ្ញុំ បានមករកខ្ញុំ ហើយ ខ្ញុំបានទៅរស់នៅសំឡូត ប្រហែលជានៅពេលដែលមាន មុត បានជន្លឿសប្រជាជននៅឃុំនោះ ហើយបញ្ជាឱ្យធ្វើការចាប់ផ្តើមវាយលុកប្រឆាំងនឹងរដ្ឋាភិបាលវិញ។ ខ្ញុំបានទៅថែជាមួយប្រជាជននៅសំឡូត។ សមាគម ARC ទទួលបន្ទុកជួយជនភៀសខ្លួន ហើយ ខ្ញុំបានចាប់ផ្តើមធ្វើការឱ្យសមាគមនោះ នៅឆ្នាំ ១៩៩៧។

**អ្នកការធ្វើកំណត់ហេតុនៃការសួរចម្លើយ នៅវេលាម៉ោងដប់ពីរនិងដប់ប្រាំនាទីគត់ ។**

**នៅវេលាម៉ោងដប់បួននិងដប់នាទីល្ងាចនៃថ្ងៃដដែល យើងចាប់ផ្តើមបន្តការសួរចម្លើយតទៅទៀត។**

**សំណួរលោក YBL:** តើនៅស២១ មានបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងទាក់ទងនឹងវិធីនៃការសួរចម្លើយដែរឬទេ? បើមាន តើមានពិពេលណាមក ហើយ នរណាជាអ្នកបង្កើតវា?

**ឆ្លើយ:** បទបញ្ជា គឺចេញមកពីខ្ញុំ ខ្ញុំបានពន្យល់បទបញ្ជានេះទៅអ្នកសួរចម្លើយនាពេលនៃការបណ្តុះបណ្តាល។ ជាពិសេស ទម្រង់៤ នៃការធ្វើទារុណកម្ម ត្រូវបានអនុញ្ញាត (ការវាយ ការឆក់ខ្សែភ្លើង ការយកថង់ច្រកក្បាល និងការដាក់ទឹកចូលច្រមុះ) និង មានការបញ្ជាក់ថាប្រសិនបើអ្នកសួរចម្លើយណាម្នាក់ធ្វើឱ្យជនជាប់ឃុំស្លាប់ដាច់ចម្លើយ អ្នកសួរចម្លើយនោះជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ។

**សំណួរលោក YBL:** ដូច្នោះ មិនមានបទបញ្ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទេមែនទេ?

**ឆ្លើយ:** មិនមានទេ។ លោកចៅក្រមបានសួរខ្ញុំថាតើបទបញ្ជាទាំងនោះ ត្រូវបានសរសេរនៅលើជញ្ជាំង ជាអាទិ៍នៅលើក្តារខៀន។ ខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់ ខ្ញុំមិនដែលចូលក្នុងបន្ទប់សួរចម្លើយទេ ហើយ ខ្ញុំមិនដែលឃើញក្តារខៀនដែលមានសរសេរបទបញ្ជាទាំងនោះដោយដីសនោះទេ។ ខ្ញុំដឹងថាគេបានឃើញបទបញ្ជាទាំងនោះនៅស២១ ប៉ុន្តែ តាមយោបល់ខ្ញុំ វាត្រូវបានសរសេរបន្ថែមក្រោយថ្ងៃ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ដោយហេតុផលនយោបាយ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ វាមិនមានមុនថ្ងៃ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ទេ។

**សំណួរលោក YBL:** តើលោកអាចអះអាងយ៉ាងម៉េច ប្រសិនបើលោកមិនទាំងដែលបានចូលក្នុងបន្ទប់សួរចម្លើយផងនោះ?



*[Handwritten signature]*

*[Handwritten signature]*

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានទីតាំងស្ថិតនៅ ផ្លូវជាតិលេខ៤ សង្កាត់ ចោមចៅ ខណ្ឌ ដង្កោ ក្រុង ភ្នំពេញ ប្រអប់សំបុត្រលេខ៧១  
ទូរស័ព្ទលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩១៤ ទូរសារលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩៤១។

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia, National Road 4, Choam Chao, Dangkoa Phnom Penh  
Mail Po Box 71, Phnom Penh Tel:+855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.  
Chambres extraordinaires au sein des tribunaux cambodgiens, Route nationale 4, Choam Chao, Dangkoa, Phnom Penh  
Boite postale 71, Phnom Penh. Tel: +855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.

*[Three handwritten signatures at the bottom of the page]*

**ឆ្លើយ:** ខ្ញុំសុំលើកឧទាហរណ៍មួយ: ខ្ញុំដឹងថាគេបានរកឃើញការសរសេរមួយដែលមានបទបញ្ជាទាំង១០នៃការសួរ  
ចម្លើយ។ បទបញ្ជាទី៨ បញ្ជាក់ថា " កុំយកលេសកម្ពុជាក្រោមបាំងមុខមាត់ក្បត់អាងឱ្យសោះ " ប៉ុន្តែ នៅស២១  
គេមិនដែលនិយាយអំពីកម្ពុជាក្រោមទាល់តែសោះ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំ គិតថាវាជាការប្រឌិតតាមក្រោយប៉ុណ្ណោះ។

**សំណួរលោក ML:** វាហាក់ដូចជាចេញពីកំណត់សម្គាល់របស់អ្នកសួរចម្លើយស២១ ថា ចាប់ពីចុងឆ្នាំ១៩៧៨មក មាន " មាតាថ្មី " មួយដែលជា " ការអត់ឱន " ចំពោះជនកម្ពុជា ត្រូវបានយកទៅអនុវត្តនៅស២១ " ហើយ ទារុណកម្ម  
មិនត្រូវធ្វើលើអ្នកទោសខ្មែរទៀតទេ ប៉ុន្តែ ចំពោះតែអ្នកទោសវៀតណាម និងបរទេសតែប៉ុណ្ណោះ។ តើលោក  
អាចប្រាប់អ្វីខ្លះដល់យើងអំពីចំណុចនេះ?

**ឆ្លើយ:** ខ្ញុំមិនមានផ្តល់ជាបញ្ហាពិសេសណាមួយអំពីទារុណកម្មនៅចុងឆ្នាំ១៩៧៨ទេ។ ខ្ញុំបានដឹងនាពេលក្រោយមក  
ជាពិសេសតាមការអានសៀវភៅលោក Chandler ( " ស២១ ឬ ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលមិនទាន់បានផ្តន្ទាទោសរបស់ខ្មែរ  
ក្រហម " ) ថាមានការវិភាគការប្រើទារុណកម្មនាពេលនោះ។ ប៉ុន្តែ ខ្ញុំមិនបានបញ្ជាឱ្យធ្វើបែបនោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ  
ខ្ញុំសង្កេតឃើញថាសម័យនោះ បទបញ្ជាទាក់ទងនឹងទារុណកម្ម មិនត្រូវបានគោរពនោះទេ: ទម្រង់ខ្លះនៃទារុណកម្ម  
ដែលមិនត្រូវបានអនុញ្ញាត ត្រូវបានអនុវត្ត ឧទាហរណ៍ការដកក្រចក ឬ ការបង្ខំឱ្យគោរពរូបវន្ត ដែលមាន  
ក្បាលហូជីមិញ និង Lyndon Johnson។ នៅពេលដែលខ្ញុំ ដឹងរឿងនេះ (រូបភាពផ្តែ) ខ្ញុំមិនបានជំទាស់ ហើយ  
ក៏មិនបានលើកទឹកចិត្តដែរ ផ្ទុយទៅវិញ ចំពោះការដកក្រចក ខ្ញុំបានមានប្រតិកម្មដោយគំរាមថាខ្ញុំនឹងរាយការណ៍។  
ម៉្យាងទៀត ខ្ញុំបានកត់សម្គាល់តាមរយៈការអានសៀវភៅលោក David Chandler គឺមានទម្រង់នៃទារុណកម្ម  
មួយទៀត ឧទាហរណ៍ ការបង្ខំឱ្យដឹកទឹកលាមក ប៉ុន្តែ ខ្ញុំមិនបានដឹងរឿងនេះទេនាសម័យនោះ។

ទាក់ទងនឹងរឿងនេះដែរ ខ្ញុំអាចបន្ថែមថានៅចុងឆ្នាំ ១៩៧៧ ខ្ញុំបានសរសេរទៅលោកគ្រូសុនសេន ដើម្បីសុំជំនួយពីគាត់  
ពីព្រោះ ចម្លើយសារភាពបានចោទប្រកាន់មនុស្សច្រើនពេក។ គាត់បានឆ្លើយមកខ្ញុំវិញថាអ្នកសួរចម្លើយ ត្រូវតែប្រយ័ត្ន  
ប្រយ័ង និង មិនត្រូវឱ្យមានចម្លើយសារភាពដែលឆ្លើយដាក់មនុស្សច្រើនពេកនោះទេ។ ខ្ញុំបានឱ្យគេរាយអង់គ្លីលេខ  
នូវការណែនាំរបស់គាត់ ហើយ ខ្ញុំបានចែកឱ្យអ្នកសួរចម្លើយមួយនាក់ៗមួយច្បាប់។

**សំណួរលោក YBL:** តើពាក្យ សំអាត ដោះស្រាយ ឬ កំទេច មានន័យយ៉ាងដូចម្តេច? ពាក្យនេះប្រើនៅពេលណា  
នាសម័យកាលណា ចូរពន្យល់?

**ឆ្លើយ:** ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ ម១៣ និង ស២២ ពាក្យថា ដោះស្រាយ និង កំទេច មានន័យដូចគ្នា គឺយកជនរងគ្រោះ  
ទៅសម្លាប់ ប៉ុន្តែ ពាក្យ ដោះស្រាយ ត្រូវបានប្រើនាសម័យវិនវ័ត ហើយសម័យសុនសេន គេប្រើពាក្យ កំទេច។  
ដោយឡែករបបលន់នុល ប្រើពាក្យ បោសសំអាត ប៉ុន្តែ ក្រោយថ្ងៃ១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ ជាពិសេស  
ក្រោយពេលចាប់កុយដួន ខ្មែរក្រហមប្រើពាក្យ សំរិតសំរាំង។ ពាក្យនេះមានន័យថា ចាប់ជនរងគ្រោះជាលក្ខត  
(ចំនួនច្រើន)។



អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានទីតាំងស្ថិតនៅ ផ្លូវជាតិលេខ៤ សង្កាត់ ចោមចៅ ខណ្ឌ ដង្កោ ក្រុង ភ្នំពេញ ប្រអប់សំបុត្រលេខ៧១  
សំបុត្រលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩១៤ ទូរសារលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩៤១  
Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia, National Road 4, Choam Chao, Dangkoa Phnom Penh  
Mail Po Box 71, Phnom Penh Tel:+855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.  
Chambres extraordinaires au sein des tribunaux cambodgiens, Route nationale 4, Choam Chao, Dangkoa, Phnom Penh  
Boite postale 71, Phnom Penh. Tel: +855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.

*[Handwritten signatures and initials]*

**សំណួរលោក YBL:** ពាក្យដែលបានពន្យល់ខាងលើ សមាជិកគណៈមជ្ឈឹមផ្សេងទៀត ប្រើដែរឬទេ? ពិសេសនៅក្នុង កំណត់ហេតុប្រជុំ មានប្រើពាក្យ ដោះស្រាយ តើពាក្យនេះមានន័យដូចការពន្យល់របស់លោកអម្បាញ់ម៉ិញដែរឬទេ?

**ឆ្លើយ:** នួនជានិងសុនសេន ប្រើពាក្យ កំទេច និង សំរិតសំរាំង។ ដោយឡែក វ៉ែនវ៉ែត លែងជាមេរបស់ខ្ញុំទៀតហើយ។ ដោយឡែក ពាក្យ ដោះស្រាយ ដែលមាននៅក្នុងកំណត់ហេតុប្រជុំ គឺមានន័យដូចដែលខ្ញុំបានពន្យល់ខាងលើ។ ដូចមានពាក្យនៅក្នុងកំណត់ហេតុថា " ខ្មាំងផ្ទៃក្នុង ត្រូវបានដោះស្រាយ " មានន័យថា ខ្មាំងផ្ទៃក្នុងត្រូវបានអង្គ អចិន្ត្រៃយ៍មជ្ឈឹម សម្រេច និង ចាប់បញ្ជូនទៅស២១អស់ហើយ។

ឯកសារច្បាប់ដើមនៃការថតរូបភាពនិងសម្លេង ត្រូវបានបិទស្លាកបោះត្រានៅចំពោះមុខជនត្រូវចោទនេះ និង មេធាវីរបស់ជននេះ និង ត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយ យើង ក្រឡាបញ្ជី សហព្រះរាជអាជ្ញា ជនត្រូវចោទ និង មេធាវី របស់ជននេះ។

ឯកសារច្បាប់ដើមមួយច្បាប់នៃការថតរូបភាពនិងសម្លេង ត្រូវបានប្រគល់ឱ្យជនត្រូវចោទនេះ។

នៅវេលាម៉ោងដប់ប្រាំមួយ និងសាមសិបប្រាំនាទីល្ងាច យើងបានឱ្យក្រឡាបញ្ជីអានខ្លាំងៗនូវកំណត់ហេតុសួរចម្លើយ របស់ជនត្រូវចោទនេះ ទៅតាមអ្វីដែលបានកត់ត្រា។

អានឱ្យស្តាប់ហើយ ជនត្រូវចោទ មិនមានជំទាស់អ្វីទេ ហើយ សុខចិត្តចុះហត្ថលេខា។

<b>ជនត្រូវចោទ</b>	<b>មេធាវីជនត្រូវចោទ</b>	<b>សហព្រះរាជអាជ្ញា</b>	<b>អ្នកបកប្រែ</b>	<b>ក្រឡាបញ្ជី</b>	<b>សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត</b>
Charged person	Lawyer of Charged person	C0-Prosecutors	Interpreter	Greffiers	Co-Investigating Judges
Personne mise en examen	Avocat de la Personne mise en examen	Co-procureurs	Interprète		Co-juges d'instruction



Handwritten signatures of the charged person, lawyer, prosecutors, interpreter, greffiers, and co-investigating judges.